

Inštitút teórie divadla, filmu a hudby Vysokej školy múzických umení
vyzýva na prihlasovanie konferenčných príspevkov
na 2. Doktorandskú konferenciu VŠMU

ESEJIZMUS AKO METÓDA

Esejistické metódy vo výskume umenia, umeleckom výskume a umení

Termín konania: 24. – 25. 6. 2026

Miesto konania: Vysoká škola múzických umení, koncertná sieň Dvorana, Zochova 1,
Bratislava

Keď zakladateľ žánru eseje Michel de Montaigne definoval esej ako pokus, naznačil tým nielen jej zvláštnu kvalitu vzdorujúcu presným definíciám, ale aj jej schopnosť transversálne prekračovať hranice žánrov a umeleckých druhov, umenia a vedy, tvorby a jej reflexie. Dnes esejistické postupy nachádzajú svoje miesto nielen v literatúre, ale aj v divadle, filme, hudbe, tanci, vizuálnom umení či v akademickom písaní. Ich spoločným menovateľom je dialogickosť, sebareflexívnosť, otvorenosť formy, dôraz na tvorbu namiesto finálneho diela, na proces poznávania namiesto hotového poznania.

Esej ako otvorená forma sa špecificky uplatňuje v diskurze umení a vied o umení. Stáva sa nástrojom, ktorý umožňuje uchopiť čosi, čo sa vzpiera osvedčeným metodológiam. Dovoľuje artikulovať nevyslovené či intuitívne poznanie. Otvára dynamickú výmenu medzi tvorbou a jej reflexiou, medzi skúsenosťou a poznaním, medzi procesom tvorby a výsledným dielom. Umožňuje umelcom a umelkyniam skúmať vlastné metódy tvorby. Publiku dáva príležitosť nahliadnuť do procesu vzniku umeleckých diel. A akademikom a akademičkám otvára priestor voľného myslenia, ktoré nevedie po vopred vyznačených trajektóriách, ale vždy nanovo otvára nové cesty poznania.

Druhá doktorandská konferencia Vysokej školy múzických umení chce doktorandom a doktorandkám z oblasti rôznych umeleckých druhov, vied o umení, humanitných vied a príbuzných disciplín vytvoriť platformu pre uvažovanie o priesečníkoch, paralelách a rozdieloch esejistických postupov a metód využívaných pri umeleckej tvorbe,

umeleckom výskume a výskume umenia. Prihlásiť sa môžu doktorandky a doktorandi, ktorých výskum spadá do oblastí umenia, vied o umení a kultúre a príbuzných humanitných vied ako kulturológia, jazykoveda, etnológia, sociológia, antropológia, psychológia, filozofia a podobne.

Vítané sú príspevky z oblasti divadla, hudby, filmu, tanca, fotografie, vizuálnych i performatívnych umení. Môžu sa týkať, no nie sú obmedzené na niektoré z nasledujúcich tém:

- Esejistické postupy v rôznych umeleckých druhoch a dielach
- Esejizmus ako metóda umeleckého výskumu
- Špecifiká eseje v rôznych umeleckých druhoch
- Esej ako výzva autorstvu i publiku
- Premeny chápania eseje v dejinách umeleckých druhov
- Esejistický verzus umelecký diskurz
- Esejistický verzus vedecký diskurz

Termín prihlasovania príspevkov: do 31. 03. 2026.

Príspevky prihlasujte vo forme anotácií s 3–5 kľúčovými slovami. Anotácie aj príspevky posielajte v slovenskom alebo českom jazyku na emailovú adresu doktorandskakonferencia@vsmu.sk. Rokovacie jazyky konferencie sú slovenský a český.

Rozsah anotácie: Do 1000 znakov vrátane medzier.

Spolu s anotáciou pošlite aj krátky profesijný životopis v rozsahu do 500 znakov vrátane medzier.

Vybraní účastníci a účastníčky budú vyrozumení najneskôr do 10. 4. 2026.

Programová rada konferencie: Doc. Mgr. Katarína Mišíková, PhD., Mgr. Aneta Ficková, Mgr. Dominika Dudášová, Mgr. Peter Zajaček, PhDr. Viliam Udič, Mgr. Yuliia Kravets, Mgr. Žofia Ščuroková

Konferencia je organizovaná prezenčnou formou. V odôvodnených prípadoch môžu prezentujúci a prezentujúce vystúpiť aj online. Programová rada účasti neprepláca náklady spojené s účasťou na konferencii. Účastnícky poplatok sa neplatí.

Vybrané príspevky budú publikované v recenzovanom zborníku, ktorého vydanie je plánované v roku 2027.